

OMBUDSMANNARAPPORT FRÅN FINLAND 1999–2000

Finlands lantmäteriingenjörers förbund r.f. MIL

ALLMÄNT

Den finländska ekonomin har i över fem år kontinuerligt förbättrats. Under 2000 förutsågs en kraftig tillväxt på ca 5 % mot ca 3,5 % år 1999. Nokia är fortsättningsvis flygplansbränslet i tillväxten och har lett den formidabla haussen på börsen som började hösten 1999. Kommunerna förutsågs göra ett negativt, men något bättre resultat än i fjol samt öka investeringarna med ca 10 %. Statsfinanserna har förbättrats och den stora skuldbördan är nu under 60 % av BNP. Den allmänaste referensräntan, tre månaders Euribor har på ett år stigit med ca 1 % och ligger nu på 4,0 %, den 10-åriga obligationsräntan på ca 5,4 % och inflationen efter en årlig stegring med ca 1 % är nu ca 2,5 % (största orsaken till detta har varit stignaden olje- och bostadspriser).

Trots den ekonomiska återhämtningen har antalet arbetslösa minskat långsamt och var under det första årskvartalet enligt statistikcentralens EU-standardiserade beräkningar ca 280 000 personer, vilket är ca 11,2 % eller i stort sett lika många som för ett år sedan.

Det privatfinansierade byggandet har tagit fart i de större städerna. Bostadsproduktionen (påbörjade bostäder) ökade med över 10 % och var 1999 ca 35 000 bostäder. På ett år (1999) har bostadspriserna i huvudstadsregionen stigit med 16 % och i övriga landet med ca 8 %.

Intresset för fastigheter som placeringsobjekt är fortfarande växande. Hyresnivån har stigit och vakansgraden sjunkit. I huvudstadsregionen har vakansgraden för kommersiella fastigheter under 2 %. Omstruktureringen av den kommersiella fastighetsmarknaden har fortsatt. Stora fastighetsaffärer har gjorts och de stora bolagen har ytterligare växt. Marknaden fick dock en kallduch i och med att Merita Bankens fastighetsbolag gjorde en ordentlig limbo vid försöket till börsintroduktion i februari.

LAGREFORMER

Den nya *markanvändnings- och byggnadslagen* trädde i kraft den 1.1.2000. MIL deltog genom **Markku Villikka** aktivt i utformningen av lagen. Syftet med totalreformen av byggnadslagen är att överföra beslutanderätten i plan- och undantagstillståndsärenden från staten till kommunerna, att göra det lättare att planlägga bebyggda områden och effektivt implementering. Detaljplaneringen och fastighetsbildningen i städer och landskommuner

har förenhetligats, dock så att kommunerna ges en stor flexibilitet. Markägaren har fortfarande initiativrätt när det gäller strandplanerandet. Alla kommuner med en befolkning på minst 6 000 personer är tvungna att anställa en kompetent planläggare.

Samtidigt med byggnadslagsreformen har även fastighetsbildningslagen och fastighetsregisterlagen ändrats. Man har nu avskaffat skillnaderna i kommunform (stad/landskommun) inom fastighetsbildning och -registrering. Förändringarna, som närmast är av teknisk natur trädde i kraft från början av år 2000. Arbetsfördelningen mellan stat och kommun kvarstår i praktiken, trots att förändringen ger kommunerna möjlighet att avstå från att sköta fastighetsregistret. Om en kommun fattar ett sådant beslut, är övergångsperioden 5 år.

LANTMÄTARENS ARBETSMARKNAD – LANTMÄTERIVERKET, KOMMUNERNA OCH DEN PRIVATA SEKTORN

Lantmäternas i Finland var år 1960 till 3/4 anställda inom Lantmäteriverket, medan kommunerna, övrig statlig förvaltning och den privata sektorn var och en sysselsatte ca 7–8 %. Den kommunala sektorns andel hade 1980 stigit till ca 30 %, Lantmäteriverket låg på ca 45 % och övrig statlig förvaltning samt privat sektor vardera på drygt 10 %. De senaste årtiondena har varit den privata sektorns, vars andel 1998 hade stigit till en dryg fjärdedel eller blivit nästan lika stor som den kommunala sektorn. Lantmäteriverkets andel hade sjunkit till en knapp tredjedel och övrig statlig förvaltning stigit till knappt 15 %. Idag sker mer än hälften av nyanställningarna inom den privata sektorn.

De arbetslösa lantmäteridiplomeringens antal har sjunkit drastiskt och 1999 var endast 2 lantmätare utan jobb, då både den offentliga sektorn och särskilt den privata sektorn dammsuger marknaden också på nyutexaminerade.

År 1999 normaliserades produktionsverksamheten i *Lantmäteriverket* efter svårigheterna året

innan. Man nådde nästan de uppställda målen och utförde över 23 000 lantmäteriförrättningar. Det anhängiggjordes nästan 29 000 nya förrättningar, vilket är ca 10 procent mer än 1998. Ökningen i efterfrågan gällde bara styckningar medan efterfrågan på övriga förrättningar var på samma nivå som tidigare. Det anhängiggjordes dock exceptionellt många nyskiftet.

Inom kartverksuppgifterna lyckades man också väl. Av terränginformation hade man till slutet av året fått i digital form ca 93 procent av landet förutom norra Lappland. Inom hela landet var täckningen 83 procent. Framställningen av den digitala fastighetsregisterkartan lyckades bra och den omfattar nu nästan hela landet.

Antalet marknadsprestationer minskade alltjämt jämfört med tidigare år, särskilt i fråga om tilläggsuppgifter i samband med förrättningar och värderingar. Beställningsuppdragens antal minskade också för att Lantmäteriverket bestämde sig för att inte längre framställa baskartor för planläggning på grund av konkurrens- och lönsamhetsfrågor. Både kartdata och fastighetsuppgifter förmedlades via nätet. Efterfrågan på nät-service fördubblades jämfört med året innan.

Lantmäteriverkets verksamhetsutgifter år 1999 var 481 miljoner mark (81 milj. euro). Intäkterna från kundavgifter täckte 50 procent av utgifterna (1997 ca 459 Mmk och 47 %). Räknat i årsverken var antalet anställda 1965. Antalet anställda minskade med 51 jämfört med året innan. Såsom under tidigare år blev personalens medelålder högre och överskred nu 45 år.

Lantmäteriverkets internationella samarbete var fortfarande livligt. Lantmäteriverket uppgjorde under generaldirektör **Ratias** ledning en utredning för FN om jordinnehav och fastighetsregistrering i Kosovo. Världsbanken finansierade i Finland utbildningen av 50 ryska experter i jordinnehavsfrågor och utrikesministeriet finansierade genomförandet av jordvärderingsprojektet i Lettland och hjälpte Estland i utvecklingen av jordbesittningsslagstift-

ningen

På den *kommunala sektorn* är efterfrågan på lantmäteritjänster fortsättningsvis högt. Efterfrågan på tomter, nu även på kommersiella tomter, sysselsätter lantmäternas i kommunerna. Kommunernas planläggningsavdelningar kommer ur lantmätarsynpunkt att även i framtiden att se ljusa ut, nu när den nya markanvändnings- och byggnadslagen har trätt i kraft. Det verkar som om utbudet på lantmätare inom planläggning inte skulle motsvara nyanställningsbehovet på 40–50 planläggare som den nya lagen förväntas skapa. En betydande del av de nya tjänsterna kommer troligen köpas av privata företag. För att möta behovet har planläggningsingenjörernas förening skapat ett auktoriseringsystem för planläggare tillsammans med arkitektförbundet.

I *privata företag* är efterfrågan på kunnig arbetskraft inom GIS-området fortsättningsvis hög. Stor efterfrågan på lantmätare råder även inom fastighetsförvaltning och -förädling, expertservice (t.ex. värdering, mäklari, risk- och investeringsanalys, konsekvensbedömning och uppbyggnad samt underhåll av fastighetsdatasystem) samt skoling. Exporten av lantmäterikunnande fortsätter, trots att östexporten på grund av problemen i Ryssland har stagnerat. Lantmäterikunnande har också exporterats bland annat till Vietnam.

Mapinfo Corporation förvärvade i början av år 2000 ca 20 % av Kartcentralen Ab, som tidigare stått nära Lantmäteriverket.

FINLANDS LANTMÄTERIINGENJÖRERS FÖRBUND MIL

Finlands Lantmäteriingenjörers Förbunds MIL medlemmar 1993–99 fördelade sig som visats i tabell 1.

De ordinarie medlemmarnas arbetsplatsfördelning var följande i 1999:

– Lantmäteriverket	32 %
– Övrig statlig förvaltning	5 %
– Städer o. övriga kommuner	22 %
– Undervisning och forskning	6 %
– Övriga samfund	3 %
– Privata företag	24 %
– Övriga (bl.a. privatföretagare).	8 %

Vid höstmötet 1998 valdes **Mikko Uimonen** till MIL:s nye ordförande. I styrelsen sitter på 2-åriga mandat 6 personer. Dessutom har Lantmäterigillet (studentför-

eningen vid Tekniska högskolan) representant närvaro- och yttranderätt. Föreningens namn är sedan 1998 *Finlands Lantmäteriingenjörers Förbund r.f.* (fi: *Suomen Maanmittausinsinöörien Liitto*, eng: *The Finnish Association of Geodetic and Land Surveyors*), på alla språk förkortat till MIL.

Föreningen har gett utlåtan- den rörande lagförslag och lant- mäteriutbildningen. MIL har fort- varande lett arbetet i samarbets- forumet *Delegationen för förening- arna inom lantmäteriibranschen*.

Föreningens ekonomi är sta- bil. Omsättningen för den egent- liga verksamheten uppgick 1999 till ca 310 000 mk. Föreningen har gått in för att även i fortsät- tningen ha en deltidsanställd sekre- terare. Den årliga medlemsavgif- ten är 400 mk och den har något sjunkit för femte året i följd. Pen- sionärer och studerande är gra- tismedlemmar om de inte vill ha medlemstidningarna hem. Arbets- lösa, föräldralediga och makar får på begäran nedsatt avgift.

MIL gav år 2000 sitt heders- pris till Kervo stad för framgångs- rik markpolitik.

Medlemmarnas informations- blad MILA utkommer 8 gånger per året. Därtill har branschtid- ningen *Maankäyttö* utkommit var

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Hedersmedlemmar	5	5	5	4	5	5	5
Ordinarie medlemmar	696	676	687	693	732	686	669
Pensionerade medlemmar	209	208	216	219	224	224	231
Studenter	232	211	241	263	227	192	183
Arbetslösa medlemmar	22	31	25	11	11	10	2
Sammanlagt	1 164	1 131	1 174	1 190	1 199	1 117	1 090

TABELL I.

tredje månad med en sidas resumé på svenska. Traditionellt har alla Lantmäteri dagarnas föredrag publi- cerats i en bilaga till *Maankäyttö*. Den mångåriga chefredaktören Markku Villikka har undanbett sig återval och han ersätts hösten 2000 av **Pekka Lehtonen**, som får sitt bröd från Lantmäteriverket. Adressen till MIL:s webbsajt är www.maanmittari.fi.

Diskussionens vågor har gått höga vid lantmäteriutbildningen vid Tekniska högskolan i Otnäs. Det är meningen att från hösten genomgripande reformera och öka intagningen av studeranden inom ett nytt utbildningsprogram med tyngd på *fastighetsmanagement*. Under lantmätarkongressen kom- mer vi att få höra mera om för- väntningarna på de kommande

förändringarna.

Lantmäteridagarna 2000 ar- rangerades 16–17 mars i Esbo. I det två dagar långa skolningstillfället deltog ca 1 000 personer. Lant- mäterivetenskapliga dagarna ar- rangerades traditionsenligt i Ot- näs i november 1999. De klubb- kvällar eller företagsbesök med aktuella teman MIL årligen ar- rangerat har beroende på temat varit t.o.m. mycket väl besökta. Lantmäteriphuxarna (phux = för- ståarsstuderande) besökte tradi- tionsenligt MIL:s kansli. Lantmä- terigilletts styrelse och MIL:s sty- relse sammankom till en gemen- sam vin&ostkväll på MIL:s kansli.

Sverige och Gotland stod 1999 som värd för det nordiska ombuds- mannamötet. MIL:s nordiska om- budsman Mikko Uimonen samt

viceombudsman Erik Lönnfeldt och chefredaktör Markku Villik- ka deltog i det strålände varma och lyckade mötet. MIL:s repre- sentant deltog också i systerorga- nisationernas årsmöten i Danmark och Estland. De danska och est- niska systerorganisationernas re- presentanter deltog även i MIL:s årsmöte och lantmäteri dagar i Esbo. I november 2000 är det meningen att fira MIL:s 110-års jubileum på Gamla Poli.

Den finländska aktiviteten inom FIG är fortsättningsvis rätt stor och det nordiska samarbetet bär ständigt frukt. MIL:s ord- förande Markku Villikka utsågs från och med den 1.1.1999 till FIG:s första direktör med sta- tionering i Köpenhamn. **Kirsi Artimo** är ordförande i kommissi- on 2 (Professionell utbildning). Två kommissioner har valt finländ- ska sekreterare.

MIL har deltagit i CLGE:s (The Council of European Geo- detic Surveyors) möten.

Erik Lönnfeldt
viceombudsman
Mikko Uimonen
ombudsman